

• vydává: **Obecní úřad Trhová Kamenice**

• ročník **34**

• listopad **2005**

• číslo **10**

LISTOPAD

*Vzduch voní po zoraných polích
a vítr už zas listí honí*

*Dnes sluníčko
a zítra možná první sníh*

*To listopad svým kouzlem na
nás dých*

Mem

V listopadu slaví jmeniny

Hubert - staré německé jméno vzniklé ze jména Hugubearth, což znamená duchaplný, jasného ducha

Karel - jméno staroněmeckého původu odvozené od slova karl – svobodný muž, chlap. Pod vlivem Karla Velikého se toto jméno prostřednictvím podoby Carolus stalo označením panovnické hodnosti. A tak vznikl český – král, polský – król apod.

Bohumír - jméno slovanského původu – znamená božský mír, božský svět

Bohdan - staroslovanské jméno – bohem dán, boží dar. Překlad řeckého jména Teodor

Martin - odvozeno od latinského jména Martinus, což je přídavné jméno od římského boha války Marta. Znamená – Martův, zasvěcený bohu války Martovi.

Mahulena - české jméno uměle vytvořené spisovatelem Juliem Zeyerem pro divadelní pohádku Radůz a Mahulena.

Romana - ženská obdoba jména latinského původu Roman. Znamená – romanus – římská, Římanka.

Alžběta - jméno hebrejského původu, odvozené od výrazu Elíšebah – což znamená bohu zasvěcená.

Nikola - může být i mužské jméno – Nikolas. Je to jméno řeckého původu, znamená – vítězka nad lidem.

Kateřina - jméno vzniklé z řeckého katharós – což znamená čistá, cudná, mravná. Základ slova je egyptský a vykládá se jako – koruna. Jiný výklad je – přesně zasahující cíl.

Ondřej – je odvozen z řeckého jména Andreas a znamená – mužný, statný, odvážný.

Je tu podzim a už se zase „otravujeme“!

Vážení spoluobčané,

také Vám vadí, jak se nám zima hlásí často nedýchatelným ovzduším v naší „čisté Vysočině“? V tomto „čerstvém vzduchu“ si hrají naše děti, my žijeme a spíme. Stačí si jen „přivonět“ ke kabátu po chvíli venku a je cítit silně nasládlý pach síry. Jistě je možné ukázat prstem, komu se „ekologicky“ kouří z komína, ale jsou to jen řeči, pokud nebudou mít dotyčný pořádný „důvod chytit se za nos“ a brát ohled na okolí. Řešení není složité. I v Londýně měli před 100lety „mlhy“ z lokálního vytápění a už nemají. A v Litoměřicích prostě obec v roce 1995 přijala vyhlášku, že z 1kW instalovaného NEekologického vytápění se platí (150Kč/1KWh – dle zón města s odstupem více let). Možná je i jiný způsob, jak zajistit, aby spalování-zamořování zmizelo. Přemýšlí někdo podobně jako já?

Pěknu jiskřivou a čistou zimu všem přeje Václav Němec, ml.

INFORMACE OBECNÍHO ÚŘADU

SOV NEBEZPEČNÉHO ODPADU-v pátek **4. 11. 2005** do přistaveného auta v 16.00 hod na náměstí, v 16.15 hod. na Zářechi a v 16.30 hod. v Rohozné.

SOV ŽELEZA-v **pondělí 7. 11. 2005** v ranních hodinách. Železný šrot si připravte již v neděli večer před svůj dům.

Na obecním úřadě je možnost zakoupit si **stolní kalendář na rok 2006 „VYSOČINA, ŽELEZNÉ HORY, PODHŮŘÍ“** od fotografa Ludvíka Plašila za 50,-Kč.

Máte-li zájem o zaslání fotografií e-mailovou poštou z posledního vítání občánků, z vítání prvňáčků či loučení s 9. třídou 2005, pošlete požadavek na naši adresu info@trhovakamenice.cz a my vám obratem fotografie zašleme.

Na Rohozné máme opět na návsí zvoničku.

VÝMĚNA OBČANSKÝCH PRŮKAZŮ

V měsíci září 2005 byl schválen nový zákon, který upravuje výměnu občanských průkazů. Změna se týká občanů narozených před 1. lednem 1936. Tito občané nemusí žádat o nový občanský průkaz, pokud nemají ve svém dosavadním OP dobu ukončení platnosti konkrétním datem.

ROZPOČET OBCE NA ROK 2006

S nadcházejícím koncem roku se bude zastupitelstvo obce zabývat přípravou rozpočtu na rok 2006. Vzhledem k tomu, že bychom chtěli zapojit širokou veřejnost do vytváření rozpočtu na příští období, rádi bychom vám umožnili zaslání vašich návrhů a námětů na zlepšení života v obci, které by se měly podle vašeho názoru v rozpočtu objevit. Návrhy můžete předávat prostřednictvím schránek důvěry nebo přímo na obecním úřadě do konce listopadu 2005. Zastupitelstvo se bude vašimi náměty zabývat a v případě možnosti je zahrne do připravovaného rozpočtu.

ZPRÁVA ZASTUPITELSTVA OBCE

- Strategickým partnerem VAKu Chrudim byl vybrán VAK Jižní Čechy za 155mil. Kč. V lednu 2006 by měla již provozní společnost fungovat. Návrh obce na samostatný vodovod, zjistit kvalitu a dostatek vody a proveditelnost této stavby

- Plynofikace – budou zmírněny podmínky na vrácení dotace, v TK je v současné době napojeno 26% přípojek
- Kadeřnictví bude v brzké době provozovat sl. Jana Zdražilová
- Krajský úřad Pardubického kraje chce sloučit hlinecké SOU se SOU technickým Chrudim a Střední průmyslovou školou strojní Chrudim – Obec společně s SOMH zaslala nesouhlasný dopis s tímto záměrem
- Do konce roku bude s největší pravděpodobností provedena kanalizace v Táborské ulici
- Byla provedena plynofikace 3 bytů nad MŠ
- Volební řád školské rady – na ZŠ bude zřízena tříčlenná školská rada. 1 člena jmenuje Obec, 1 člena volí zákonní zástupci nezletilých žáků, 1 člena volí pedagogičtí pracovníci školy.
- Byly podány žádosti o dotace z POV /Program obnovy venkova/-žádost o dotaci na chodník ke hřbitovu a žádost o dotaci pro hasiče.

ing. Iva Dostálová, místostarostka

BLAHOPŘÁNÍ SPOZ

Přejeme všem jubilantům, kteří v měsíci listopadu oslaví svá životní výročí, hodně zdraví, radosti a životní pohody.

50 let Pavel Bárta, Trhová Kamenice

Jindra Švejdomá, Trhová Kamenice

60 let Karel Bříza, Trhová Kamenice

80 let Vlasta Kolářová, Trhová Kamenice

90 let Marie Kábelová, Trhová Kamenice

UPOZORNĚNÍ ZÁKAZNÍKŮM

Vážení zákazníci,

Dovolujeme si Vás upozornit, že v letošním roce vánoční živé kapry nebudeme prodávat.

Řeznictví Hana Měkotová

Z NAŠÍ ŠKOLY

Podzim ohlásil příchod! Zelené šaty stromů se rychle zbarvily rozmanitými barvami. Rána jsou chladná, někdy i trochu mlhavá. Do domovů i do školy vstoupilo babí léto, které ovlivnilo činnost mnohých z nás. Někteří se nechávají unést posledními slunečnými dny, jiní děláme poslední úpravy na svých zahrádkách. Děti ve škole se v mnohém podzimem nechaly inspirovat. Kreslí podzimní krajinu, pozorují změny, které se dějí v přírodě.

- **7. 10. 1. – 5. třída** navštívila v Nasavrkách výstavu „**Medový podzim**“. Zde měli žáci možnost dozvědět se vše o včelách a o výrobě

sladoučkého medu, který je oblíbeným sladidlem po staletí. Svými mlsnými jazýčky mohli ochutnat hned několik druhů medu. Zároveň si prohlédli podzimní květiny, ovoce, zeleninu a houby. Víte, která z jedlých hub je nejchutnější? Nejchutnější houbou je hnojník obecný, který se nechá upravovat na všechny způsoby. I tento poznatek si děti odnesly. Také jsme spatřili práce žáků 8. třídy, kteří naši školu úspěšně reprezentovali v aranžování. Druhé místo obsadila Dana Pytlíková, třetí Veronika Klepetková.

- **17. 10.** Zájemci z řad žáků si vyzkoušeli malovat různé motivy na kachle.
- **18.10.a 19. 10.** proběhl sběr starého papíru. Všem, kteří přispěli, DĚKUJEME.
- **V 9. třídě** už pomalu začínají přemýšlet, kam se vydají studovat po dokončení základní školy. Za tímto účelem se **20.10.** vypravili do Chrudimi na **přehlídku středních a vyšších škol a odborných učilišť**, které se představovaly svým potenciálním studentům.
- **21. 10.** Lída Helligerová připravila pro žáky prvního stupně vystoupení „**Lidová písnička – na louce kytička**“. Všichni zúčastnění si zazpívali krásné lidové písně, které mladá generace často opomíná.
- **26. 10. A 27. 10.** chlapci a děvčata trávili **podzimní prázdniny**.
- **Školní družina** získala **odměnu** za účast ve **výtvarné soutěži časopisu Sluníčko**. Po škole si mohou hrát s „Veverkou Terkou“.
- V závěru měsíce **byly zahájeny mezitřídní utkání ve fotbale**. O jejich výsledcích Vás budeme informovat.

Žákům budou k dispozici následující kroužky :

- **dramatický** – pí.uč. Slavičková
  - **pěvecký** – pí.uč. Svobodová
  - školní časopis **Poškoláček** – pí.uč.Svobodová
  - **výtvarný** – pí.uč. Divišová a pí.uč. Mencová
  - **kytarový** – pí.uč. Melounová
  - **angličtina pro nejmenší** – pí. uč. Melounová
  - **kroužek mladých rozhodčích** – p. uč. Šibal
  - **rybářský** – p. Slonský
- V pondělí, ve středu a v pátek si mohou žáci zpříjemnit **čekání** na odpolední vyučovací hodiny **prací na počítači**, pod odborným dohledem paní učitelky Šallyové.
  - Zájemci o **půjčování** knížek si mohou přijít do **ŠKOLNÍ KNIHOVNY** v úterý a ve čtvrtek od 12:30 do 13:00.

Mgr. Lýdie Svobodová

Přijměte naše pozvání na školní divadelní představení:

Na závěr bychom chtěli prací jednoho z žáků naší školy připomenout všem lidem, jak krásné je žít.

JAK KRÁSNE JE ŽÍT

Chtěl bych všem lidem říci, jak je příjemné a krásné vznášet se v oblacích, pozorovat lidi, kteří z výšky vypadají jako malí broučci. Jak nádherné je mít někoho rád a být nápomocen každému, jenž si sám s něčím neví rady. Důležité je lidem, kteří cokoliv potřebují, pomoci.

Chtěl bych všem obyvatelům naší planety vzkázat:

„Pokuste se s pomocí svých kamarádů a přátel co nejrychleji vyřešit své starosti a problémy. Začněte si velkými doušky užívat života.“

Pavel Pilař, 7. tř.

MATEŘINKA

Ohlédnutí za říjnem

V měsíci říjnu jsme s dětmi mimo jiné pracovali na tématu „**Rodina, místo kam patřím**,“ - navštívila nás také jedna maminka s miminkem - a na završení projektu jsme připravili **Hru na svatbu**. Připravovali jsme se zodpovědně: z modelíny vznikly svatební koláčky, z papíru košíčky. Vyráběli jsme svatební blahopřání pro páry z obou tříd, které se rozhodly zhostit role nevěsty a ženicha. Procvičovali jsme tance a písničky, vyrábělo se občerstvení na hostinu.

Ve čtvrtek **6. 10.** to vypuklo. Ráno děti připravily hodovní síň, krásně prostřely slavnostní tabuli a převlékly se do svátečních šatů, neboť všichni byli svatebčané. Ozdobili jsme se myrtou a šli se podívat, jak ženichové prosí „rodiče“ o nevěstu. Vlastní „obřad“ zahájil Svatební pochod, nechyběli svědci, prstýnky, kytice ani gratulace. Ve slavnostní náladě sestupovaly děti po schodišti za zvuků svatební písně. Stoly už se prohýbaly pod dobrotami, nejvíc lákaly krásně ozdobené dorty, které upekla jedna z maminek. Ale ještě předtím si museli „novomanželé“ zamést střepey pro štěstí. Připíjelo se dětským šampaňským, páry jak jinak spojenými čísemi, velkou

Ředitelství základní školy děkuje firmě pana Josefa Janotky Agrotex s.r.o. Rovečné za sponzorský dar.

zábavu jsme si užili při krmení se navzájem. Po hostině se zpívalo a tancovalo, soutěžilo – a pak zazvonil zvonec a naší hry byl konec.

Dne **12.10.** se konala **Drakiáda** spojená se sportovními soutěžemi a opékáním buřtů. Vítř nám moc nepřál, ale přesto některým drakům ani nestačily navazované provázky. Děkujeme za spolupráci kulturní komisi a rodičům s dětmi za hojnou účast.

Dne **21. 10.** zhlédly děti v místním kulturním domě představení „**Lidová písnička, na louce kytička,**“ při kterém si pěkně zazpívaly.

Připravujeme na listopad

- Putování za míčkem Flíčkem
- Předvánoční fotografování
- Přípravu na advent

FARNÍ OKÉNKO

Již několik let koná královéhradecký biskup Dominik Duka 2.listopadu v Chrasti bohoslužby za své zemřelé předchůdce, jejichž tělesné pozůstatky jsou zde uloženy. Jeden z nich je však pohřben v chrámu sv. Markéty v Podlažicích, biskup Jan Fr. Talmberk se svojí sestrou Ludmilou. Kovová deska v dlažbě připomíná, že v kryptě byl pohřben nejen 3. královéhradecký biskup, ale také opati kláštera, zničeného husity v r. 1421. Téměř tři staletí zde pokojně žili benediktinští mniši na pozemku, který jim věnoval ve 12. století Vrbata z Kostelce. Věnovali se modlitbě, výuce, vědě, umění a hospodaření. Podlažický mnich Soběslav pořídil ohromný rukopis bible, tzv. Codex gigas /95x 50 cm/, jež se od roku 1648 nachází jako válečná kořist ve Švédsku.

Prvním opatem byl Hugo /1160/. Jméno pátého opata, Bartoloměje, můžeme vyčíst na křtitelnici, která též přečkala zkázu kláštera a byla převezena do katedrály Ducha sv. v Hradci Králové. Biskup Talmberk žil na konci 17. století, kdy Evropa zbídačelá 30letou válkou začal být pomalu rekonstruována. Snil o oživení tohoto místa s bohatou tradicí benediktinského kláštera. Ale došlo pouze ke stavbě kostela sv. Markéty.

Historie se však opakovala. Též 20. století bylo stoletím válek, totality, emigrace. Chátral i podlažický chrám. V posledních letech prochází opravou. Dvě jehlancovité věže připomínají, že člověk má hledět také vzhůru, nejen se starat o své každodenní záležitosti, i když i ty jsou jistě důležité. Omítka září čistotou, střecha je opravena, na kruchtě dokáže varhaník vyloudit z nově obstaraných varhan tony i melodie vyjadřující různé nálady a city lidské duše. Pod chrámem jistě čeká nejedno tajemství na archeology. Obnovou chrámu se po 3 staletích jakoby plní Talmberkův sen. Uskuteční se i obnova naší společnosti?

Pavel Čtvrtečka

AKTUÁLNÍ POZVÁNKY

Hasiči Vás zvou

Místní hasiči Vás všechny zvou v **sobotu 12. listopadu 2005** na **zábavu**, která začíná ve **20.00h** v

sokolovně. Přijďte se pobavit a zatancovat si.

Hrát bude skupina **TRAMPOTY**.

Svoz účastníků zajištěn.

Co se u nás chystá

V současné době již probíhají přípravy vánoční výstavy „**TRADICE VÁNOC v Čechách**“. Výstava bude v prostorách budovy muzea. Máme se na co těšit, protože výstavu připravuje paní Kamila Skopová. Tato známá výtvarnice u nás naposledy připravovala výstavu ke 140. výročí získání titulu města. Vystavuje nejen u nás doma, ale prezentuje naši zemi i v zahraničí.

Výstava určitě potěší naši starší generaci a nejen ji. Pro ty nejmenší a hravé bude připravena na každou neděli výtvarná dílnička. Věříme, že si zde každý najde nějakou inspiraci a hlavně si odnese dobrou náladu.

Výstava potrvá od svátku Barbory 4.12.

2005 do 1.1.2006

a bude otevřena v době od út-pá 14-16 hod. a v so,ne 13-16 hodin. Všichni jste srdečně zváni.

Na slavnostním zahájení výstavy v neděli 4. prosince

2005 ve 14.00 hod. vystoupí lidový soubor Vysočánek, děti z naší základní školy a autorka výstavy paní Kamila Skopová bude mít autogramiádu své nové knihy „Rodinné stříbro aneb Klenoty domácí kuchyně“.

V době otevření výstavy bude otevřeno i muzeum Trhové Kamenice, obohacené o nové exponáty.

Výlet do Liberce

Kulturní komise připravuje zájezd do Zábavního centra Babylon Liberec. Čtete v kulturní rubrice.

PROGRAM KINA LISTOPAD 2005

4. listopadu v 18hod.	Pánská jízda Český film. ... správný chlapi si poraděj sami... Rodinná komedie.	Ml. příst. Vst. 20/40,-Kč
11. listopadu v 18hod.	Příběh žraloka Film USA. Za každou malou rybou hledejte velkou lež. Film od tvůrců „Shreka.“	Ml. příst. Vst. 20/40,-Kč
18. listopadu v 18hod.	Štěstí Český film. Tatiana Vilhelmová, Pavel Liška, Aňa Geislerová ve filmu Bohdana Slámy o zázračích obyčejných lásek. Širokoúhlý.	Ml. příst. Vst. 20/40,-Kč
25. listopadu v 18hod.	Valiant Britský film. „Velké srdce, malý pták.“	Ml. příst. Vst. 20/40,-Kč

OHLÉDNUTÍ

V měsíci září se uzavřely dveře **muzea** a rozhledny, a tak jsme se poohlédli po návštěvnosti těchto turistických cílů. V letošním roce od května do září navštívilo turistickou rozhlednu na Zubří 2647 návštěvníků. Je to obdobný počet jako v loňském roce. Návštěvnost muzea a výstav byla oproti loňskému roku vyšší - přišlo 984 návštěvníků.

Pracovníci muzea Vás zároveň tímto žádají o pomoc při hledání nových exponátů do muzea:

!!! Nevyhazuje, co máte „zbytečné“ na půdě či ve sklepě !!!

Muzeum Trhové Kamenice stále hledá:

- moždíře s paličkou (železné, mosazné, litinové),
- staré žehličky,
- domácí ruční mandl,
- starožitné petrolejové lampy závěsné, nástěnné i stolní,
- staré plechové i papírové obaly od žitné kávy, cikorky nebo melty,
- staré kuchyňské váhy (hlavně litinové s mosaznými miskami) i drobná závažíčka,
- starou, nejlépe vyřezávanou, závěsnou policičku na zeď se dvěma či třema regály - přírodní dřevo,
- skautský stejnokroj - i jednotlivé součásti,
- staré dobové dokumenty, doklady a fotografie (osobní, firemní či spolkové) ke zkopírování pro studijní účely (originály nepoškozené vrátíme)

Vše přijmeme jako dar, trvalou zápujčku a nebo po dohodě případně i odkoupíme. O nabídkách je možno informovat pracovníky Obecního úřadu, paní Danu Čermákovou nebo pana Bohumila Hospodku.

Děkujeme.

!!! Nevyhazuje, co máte „zbytečné“ na půdě či ve sklepě !!!

Drakiáda

6. října ožil kopec u lyžařské chaty dětským smíchem, vůní buřtů a obloha byla poseta barevnými draky.

TIP NA VÝLET

Od 25. listopadu 2005 do 8. ledna 2006 si Vás Městské muzeum a galerie v Hlinsku dovoluje pozvat na výstavu **Vánoce s lidovými betlémy**

Blížící se poezie vánoc okouzlí všechny návštěvníky sezónní výstavy pořádané v čase **26. listopadu až**

4. prosince na Veselém Kopci - **Vánoce na Veselém Kopci**. Ve všech objektech bude exponovaná výstava přibližující lidové zvyky, ozdoby, dárky, pečivo. Každý den proběhnou ukázky výroby vánočních předmětů a prodej výrobků lidových výrobců, v sobotu a neděli navíc i kulturní program. Otevřeno denně od 8 do 16 hodin. (Veselý Kopec je otevřen pouze po dobu konání vánoční výstavy).

POJĎTE S NÁMI ZA KULTUROU

Sobota **5. listopadu** bude hlinecká Orlovna od 17.00 hodin patřit dechové hudbě **BOJANÉ** a jejich koncertu.

V pondělí **7. listopadu** od 18.00 hodin ožije Komorní divadlo v Hlinsku zábavným programem, ve kterém se představí **VLADIMÍR HRON** ve své „One man show“ z pořadu „Abeceda hvězd – II. Díl“. Vladimír Hron se Vám představí nejen jako imitátor, ale i moderátor, bavič a zpěvák, jenž si cestu před televizní kamery „prošlapal“ postupně patnáctiletou praxí v kabaretu, divadle, tanečních orchestrech i před speakrovským mikrofonem v rádiích. (vstupné 160 a 158 Kč)

Na čtvrtek **10. listopadu** od 17.00 hodin bude připraven 3. ročník **SOUTĚŽE V LUŠTĚNÍ KŘÍŽOVK**. Soutěž je určena pro nejširší veřejnost. Pro nejlepší luštitelé jsou připraveny odměny.

V pondělí **28. listopadu** si zájemci rozhodně nenechají ujít **MÓDNÍ PŘEHLÍDKU p. Horské**. Uvádí S. Štulíková a vstupné je 30 Kč. Začátek je v 18.00 hodin v Komorním divadle v Hlinsku.

Předprodej vstupenek: Městské IC, Husova 41, tel. 469 312 349

Ostatní

V pondělí **14. listopadu** 2005 od 14 do 17 h organizuje Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR ve Společenském domě v Hlinsku **měření tlaku, cukru a cholesterolu**.

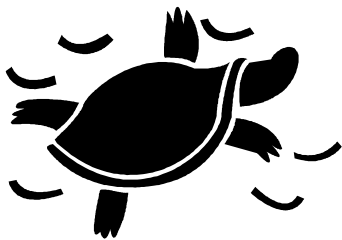
18. a 19. listopadu 2005 pořádá Klub žen Hlinsko ve Společenském domě v Hlinsku **prodej z druhé ruky**.

Připravujeme

Pro možnost zorganizovat v prosinci hromadný **zájezd do Zábavního centra Babylon Liberec**, především do tamějšího aquaparku zjišťujeme Vás zájem :

předpokládaný datum - neděle 11. prosince 2005

cena celodenní vstupenky-děti do 100 cm zdarma, do 140 cm 190 Kč, ostatní nad 140 cm 240 Kč (v případě hromadné objednávky je opět zajištěna sleva 10 – 20 %).

doprava-dospělí
100 Kč, děti do 15 let
50 Kč

**závazné
objednávky přijímá
do 17. listopadu a
bližší informace
podává Josef Janotka**

tel. 469 333 280 nebo 602 583 539

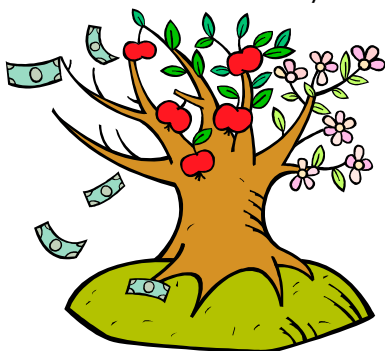
V SOKOLOVNĚ SE OPĚT CVIČÍ

ROZVRH CVIČENÍ V SOKOLOVNĚ NA ROK 2005-2006

PO	16.00-17.00	17.00-18.00	18.00-19.00	19.00-20.30
	žáci - kopaná Josef Licek	starší žáci Jiří Meloun	sálová kopaná Martin Alinče	volejbal- pokročilí Petra Novotná
UT		17.00-18.00 ml. žactvo Věra Kábelová	18.00-19.00 aerobic Pavla Svobodová	19.00-20.30 florbal - muži Milan Secký
ST	16.00-17.00 rodiče a děti Lucie Holubová, Ilona Häuslerová	17.00-18.00 žáci - stolní tenis Jiří Meloun	18.00-19.00 cvičení - starší žákyně Renata Josková	19.00-20.30 ženy - florbal Věra Kroutilová
CT	16.00-16.45 volejbal - začátečníci Josef Janotka	16.45-17.45 muži - stol. tenis Jiří Meloun	17.45-19.00 volejbal - pokročilí Petra Novotná	19.00-20.30 muži - florbal Milan Secký

ŘÁDKY ZAHŘÁDKÁŘŮM

Listopad je měsíc, kdy na plno podléháme rytí záhonů. Půdy obracíme nahrubo. Velké hroudy obnažené na povrchu při rytí roztrhá v průběhu zimy mráz. Kypré hlinité, prohnovené půdy obracíme pouze rycími vidlemi. Do lehkých půd zaryjeme zelené hnojivo nebo vyzrálý hnůj. Ideální půda má drobtovitou strukturu s vyváženým množstvím živin.

Ovocné stromy potřebují také provzdušnit kořeny, proto okolo nich udržujeme po celý rok kypré kolo zeminy, které na podzim zryjeme rýčem a doplníme kompostem nebo hnojem. Mírné provzdušnění pomocí rycích vidlí

ocení i okrasné dřeviny, pozor dáváme jen na to, abychom nepoškodili kořeny těsně pod povrchem. Pokud naše jehličnany a neopadavé listnáče nepřežijí zimu, často si to vykládáme jako následek zimních mrazů. Ve většině případů je však příčinou nedostatek vláhy v průběhu zimy. Celoročně olistěné dřeviny odpaňují vláhu listy také v průběhu zimy, tyto ztráty však často nemohou doplňovat. Ačkoli je po celé zahradě dostatek sněhu, zem je promrzlá a kořeny vláhu nezískají. Největší ztráty vznikají v

prostorově omezených výsadbách, tedy v korytech a dalších nádobách celoročně osázených rostlinami. Předjet zbytečnému úhynu našich dřevin je přitom tak snadné. Ještě před příchodem mrazů důkladně zavlažíme jehličnany i neopadavé listnaté dřeviny. Stejně budeme pečovat o zeleň v zahradě i v době mrazů, především není-li přítomen sníh. Rozdílem bude pouze zálivka vlažnou vodou. Nemusíme se přitom obávat o poškození kořenů, voda vychladne ještě dříve, než prosákne ke kořenům, pouze tím její cestu promrzlou zemí usnadníme.

Všechny následující operace na zahradě budíž nám přány, pokud příroda a počasí dovolí (ostatně jako vždy).

- Zahajujeme **řez ovocných stromů**. Po opadu listů sesazujeme a prosvětlujeme koruny, odstraňujeme nemocné a mechanicky poškozené větve
- Naposledy **sekáme trávnik** a vyhrabujeme mech, odumřelé části a nečistoty
- Ještě je čas **zazimovat bazény**, jezírka a rybníčky. Vodu je nutno vypustit také ze zahradních hadic, které uložíme na zimu do sklepa nebo zahradního domku
- Pokud ještě nemáme na zahradě **kompostér**, pořídme jej právě teď. Naplníme jej vyhrabanou stařinou z trávniku
- Nezapomeňme **přikrýt chvojím a listím exotické rostliny**, kterým vadí holomrazy nebo zimní vlhkost
- Do doby, než zamrzne zem, můžeme **vysazovat kontejnerované sazenice stromů** a keřů do našich zahrad
- Je-li příznivé počasí, **dokončujeme výsadbu ještě některých ovocných stromů** jako jsou jabloně hrušně, keře ostružiníků a maliníků
- **Skalničky zakryjte smrkovým chvojím**, které ochrání rostliny před náhlým střídáním teplot a ostrým zimním sluncem
- **Obalíme kmeny ovocných stromků** proti možnému okousání kůry zvěří

Rok na zahradě, použito z Internetu

SLOUPEK HISTORIE

Z pera pana Bohumila Hospodky se můžete opět v tomto čísle dočíst mnoho zajímavého ...

TRHOVOKAMENICKÉ HŘBITOVY

**Podle rukopisu MVDr. Jaroslava Koláře
zpracoval, upravil a doplnil Bohumil
Hospodka**

*.... až pak jednou ty své pouti
přejedem a přejedem,
v jedné hospodě na nocleh
pán nepán se sejdem."*
F. L. Čelakovský

V dávných dobách býval hřbitov pokládán za místo ponuré, tragické až strašidelné. Jít v noci na tato místa se považovalo za vrchol srdnatosti. Prý tu i strašivalo. Karel Jaromír Erben dává do úst kostlivce hrozivé: „*Je půlnoc. V tu dobu vstávají mrtví ze hrobů...*“. Mrtví ztratili lidský cit a byli zlí.

V 19. století už se pohlíželo na místa posledního odpočinku shovívavěji. V lidové baladě Osířelo dítě a v Erbenově úvodu ke Kytici nachází sirotek u hrobu své matky úlevu a vykoupení, ale lidé nejchudší, sebevrazi i jinak poznamenaní, byli nadále pohřbíváni ke zdi – tedy na místa méně posvěcená. U nás to bylo na jižní straně ke Rváčovu.

Se zlepšováním životních podmínek a vědomostí se změnil i vztah živých k drahým zesnulým. K jejich hrobům se chodilo nejen o svátcích, ale i tehdy, když se nakupily životní těžkosti. Živí čerpali u hrobu posilu, aniž si to uvědomovali, a tak se přiblížili ke scholastickému názoru, podle něhož je národ společenstvím duší žijících, zemřelých i těch, kteří se teprve narodí.

Tento vztah patří ke kladným vlastnostem dobrých lidí bez rozdílu víry, národa nebo rasy. Věřící jsou přesvědčeni, že se jednou se svými drahými setkají v podobě, kterou si však neumíme představit. Snad budeme mít nehmotné tělo, jako zmrtnýchvstalý Kristus, když navštívil skrz zeď své apoštoly.

Většina lidí teď v Boha nevěří, a přece nás spojuje vztah k zemřelým. I ateisté uznávají vyšší hodnoty než hmotné. Při návštěvě Klenčí se všichni jdou poklonit knězi a spisovateli Jindřichu Šimonu Baarovi, který se, pro lidské nepochopení, dal pochovat ke zdi a na pomníku je místo jeho jména napsáno:

Čtenáři!

*Těž Tvá cesta k hrobu běží,
tož se nebeř, kdo zde leží,
které bylo naše jméno,
jaká práce - jaké věno.
I své kosti i své hloží
odnesli jsme na soud Boží,
pokoj máme v tomto hrobě,
Bůh ho jednou dejž i Tobě.*

Pane, smiluj se nad námi. Staří Čechové byli pohani. Jejich nejvyšším bohem byl Perun, pak trojhlavý Triglav, Svantovít, Veleš, Černobok a Bělbok. Bohyně se jmenovaly Lada, Živa, Vesna a bohyně zimy a smrti Morana. Naši předkové věřili na nesmrtelnou duši, která poletuje po okolí po stromech, dokud není nebožtík pohřben. Pak se duše dobrých lidí mění na holuby nebo krahujce a vlétají do říše světla, zatímco duše zlých se převtělují do sov, které Morana uvádí v černou noc.

Těla mrtvých byla spalována v polích, lesích nebo na rozcestích a popel pak pozůstal v urnách zakopávali. Do hrobu ukládali věci, které měl nebožtík zaživa rád: zbraně, šperky, nářadí, ale také v nádobách jídlo a nápoje. V prvních dobách podstupovala dokonce žena dobrovolně smrt, aby byla s nebožtíkem spojena i v posmrtném životě. Podobně byl s nebožtíkem pohřbíván i pes a někdy i kůň.

Při pohřbení do země byl nebožtík ukládán nohama k východu, aby viděl východ slunce. Tak je situován celý dřevíkovský židovský hřbitov - od západu k východu a první pomníčky se dávaly do nohou a nápisem k západu, aby na něj nebožtík viděl.

Na hroby se navršily mohyly z hlíny a kamení: čím slavnější byl mrtvý, tím vyšší byla jeho mohyla.

První hřbitovy se zakládaly kolem kostelů a ve městech se pohřbívalo pod dlažbu kostela. Proto se říkalo „krchov“ (z německého Kirchhof - kostelní dvůr). Do doby Marie Teresie, vladařky dobré a zbožné, se pohřbívalo všelijak. Teprve jejím dvorním dekretem číslo 50 ze 14. srpna 1772 se nařizovalo řádné ohledání zemřelého felčarem (medikus) nebo alespoň ranhojičem (chirurgus). Předpisy byly zvláště přísné v dobách epidemií a hřbitovy musely být vyměřeny za sídliště a místo muselo být schváleno zemským politickým úřadem. Císař Josef II. pak zavedl další opatření, která lid až pobuřovala (například ukládání nebožtíka do hrobu v pytli).

Hřbitov u kostela

V Trhové Kamenici byl hřbitov založen až za faráře Gregoriadese, a to 26. dubna roku 1737 při stavbě dřevěného kostela na návrší na východní straně náměstí a fary, která stála severně od kostelní presbytere v místech, kde je nyní dům číslo popisné 6. Hřbitov sahal odtud dolů a obepínal kostel až do prostoru před tvrzí (Pozdější farou, nyní muzeem Trhové Kamenice. - Pozn. B. H.). Studna byla v dolní části, kde se nyní vjíždí shora na parkoviště.

Původní kostel a faru stavělo šest bratrů, kteří do Kamenice přišli ze Šumavy na sklonku 13. století. Nepochybně pro svoji pracovitost dostali od vrchnosti přízvisko Pilný (Nyní příjmení Pilný. - Pozn. B.H.). Zůstali v Trhové Kamenici natrvalo a jejich rod tu sahá až do dnešních dnů.

Pod podlahou kostela byl pohřben zdejší zeman Beneš z Kocůrova, první známý vладыka na zdejší tvrzí. Jeho syn byl opatem v Louce u Znojma a dal na otce hrobku zhotovit náhrobník (náhrobní

kámen) z načervenalého mramoru s vytesaným rodovým erbem, na kterém jsou na štítě dva buvolí rohy, nad štítem helma s fanfrnochy a opět dvěma buvolími rohy a s latinským nápisem po jeho okrajích: „*Anno Domini MCCCCXIX in vigilia sancti Bartolomei obiit Famosus Benessius de Koczurow pater Przibislai Abbatis Lucensis hic sepultus orate pro eo*“ - v překladu: „*Léta Páně večer před svatým Bartolomějem zemřel slovučný Beneš z Kocůrova otec Přibislava opata Luckého modlete se za něj*“. Náhrobník byl začátkem 18. století z kostela vyhozen a sloužil za schod před kostelem. Přitom byl přeražen na tři kusy. Po objevení této vzácné památky byl zazděn zvenčí do původního vchodu do sakristie a

nakonec našel důstojné umístění ve zdi kostela pod kruchtou.

Hřbitov „U kříže“

Také se mu říká jen „druhý“. Asi proto, že byl zrušen a upadl v zapomnutí. V 18. století postihovaly českou zemi časté neúrody, které měly ve zdejším chudém kraji ještě hroznější důsledky. K tomu je ještě zaznamenáno, že do Čech padly jakési kobylky, a tak roku 1740 vyhynulo mnoho dobytka a až do roku 1749 byla velká sucha a neúroda. Lidé, zvláště chudí, „jedli spařené kopřivy, lebedu a trávu, jako dobytek“. Kdo sehnal trochu zrní, dal ho semlít s hrachovinou a pekl z toho chléb, podobný vepřovici (nepálené cihle) a také tak chutnající.

Další vlna hladomoru přišla v letech 1770 až 1772. Lidé mřeli hromadně a starý hřbitov nestačil, a proto „z povolení a nařízení arcibiskupské konsistoře pražské“ byl zřízen, a farářem Janem Václavem Bříškem dne 25. dubna 1772 vysvěcen, další hřbitov za městečkem západním směrem proti vsi Rohozné. Tehdy ovšem cesta do Rohozné vedla před císařským špejcharem vlevo, překročila potok a hlubokým úvozem stoupala až na vrchol, kde se u křížku dělila: vlevo na Kameničky a vpravo na Rohoznou a na Chrudim. Ještě v Kamenici za potokem vpravo stával pivovárček se sladovnou a vlevo nad nynějším domkem byl tento druhý - morový - hřbitůvek. Proto, když se stavěla silnice do Bradla a bylo nutno zkopat vysoký břeh, našly se tu lidské kosti. Pohřbívalo se tu do roku 1777.

U cesty okolo tohoto hřbitova stával kříž a podle toho se tomuto položení říká dodnes „V křížích“.

V podrobné Kodýtkově Kunvaldské kronice se na pouhých třech řádcích uvádí, že v roce 1772 se lidé naučili sázet a pěstovat „zemská jablka“ (zemčata, erteple) – brambory. Jejich pěstování se spolu s výstavbou císařských obilních špejcharů stalo koncem metly chudiny – hladomorů.

Tehdejší poměry dosvědčuje osud možděneckého kováře Rybičky: zemřel roku 1772 na „horkou nemoc“ a brzy nato vymřela i celá jeho rodina. První dva z rodiny byli pohřbeni u kostela do dvou hrobů, mezi nimiž byl železný kříž z Březin (u Svratky). Pak zanedlouho odešly dvě děti, a tak přibyl třetí hrob. Když za čtrnáct dní umírá poslední děcko, vezou ho už na narychlo tehdy zřízený hřbitov „U kříže“.

„Nový„ Hřbitov

Po zmíněném císařském nařízení a místním dohadování bylo pro nový hřbitov vybráno v roce 1788 místo mezi cestami ke Rváčovu a pod Skalnatý vrch. Byly uváženy nevelké možnosti finanční, počet farníků z Trhové Kamenice, Svobodných Hamrů, Dřevíkova, Možděníce, Zubří, Kameniček, Travné, Rohozné a Petrkov a vyšlo to na 60 x 60 kroků (přibližně 55 x 55 metrů). Je to nemnoho. Na jeden jednoduchý hrob vyšlo panu faráři 2,2 x 1,1 m a na dvojhrob 2,2 x 2,1 m. Tehdy nebyly hroby opatřeny obrubníky, nebyly ani pomníky, a tak to stačilo. Dnes jsou s tím potíže, když se mají vejít obrubníky a pomník.

Císařskému nařízení o pohřbívání bylo vyhověno, u cesty postavili dřevěný kříž, dne 3. října 1788 přivezli skutečského biskupského vikáře a děkana důstojného pána Tadeáše Schänicka, který hřbitov vysvětil. Jako první sem pohřbili Dorotu, vdovu po Jakubu Brichtovi, domkáři ze Svobodných Hamrů, a to dne 6. října 1788. I nadále se však pohřbívalo ke kostelu. Lidé tam měli svoje hroby, bylo to blíž, cesta k „novému“ hřbitovu vedla přes potok a přechod i úvozová cesta byly často blátivé. Trvalo to ještě celých padesát let – zprvu přes zákaz, později – od 14. prosince 1790 – s povolením.

Přenesme se nyní do roku 1832. Tehdy už byly poměry spořádanější, a tak když v kraji vypukla cholera, přišel přísný zákaz pohřbívání na starý hřbitov, který však ještě roku 1888 nebyl dokonale asanován a občas se tu povalovaly lidské kosti. V té době – od roku 1828 – byl hrobařem František Pilný (narozený roku 1808, zemřel v roce 1891). Jeho deska je ve zdi hřbitova za prvním pomníkem hned vlevo od vchodu na hřbitov, kde byl patrně také pohřben. Jeho dcera se jmenovala Valburga.

Nový hřbitov byl dále upravován: byl oplocen, do rohů byly zasazeny štíhlé stromky – snad topoly – jak jsou zobrazeny na oltářním obraze z roku 1852 od malíře Jana Kokeše. Uprostřed byl zasazen velký dřevěný kříž, k němuž vedla od vchodu široká cesta, a práce skončily v roce 1837.

Pfundhellerův památník

Pokračování příště ...